

ความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของผู้บริหารด้านการเงินและกรรมการ
บริษัทกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The relationship between accounting and tax expertise of Chief Financial Officer,
Executive Directors and tax planning of listed companies
in the Stock Exchange of Thailand

รัชดา สุวรรณเกิด
Ratchada suwangerd

สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

School of Management, Walailak University, E-mail: sratchad@wu.ac.th.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของผู้บริหารด้านการเงินกับการวางแผนภาษี และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของกรรมการบริษัทและภาษีกับการวางแผนภาษี โดยพิจารณาความเชี่ยวชาญของผู้บริหารด้านการเงินใน 2 ประเด็น คือ (1) คุณวุฒิการศึกษาและการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านบัญชีและภาษี และ (2) ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหัวหน้าสายบัญชีและการเงิน สำหรับความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของกรรมการบริษัทนั้น วัดค่าจากสัดส่วนของกรรมการบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีต่อจำนวนกรรมการทั้งหมด โดยความเชี่ยวชาญของกรรมการบริษัท พิจารณาจาก การสำเร็จการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงิน หรือการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านบัญชีหรือภาษี หรือเคยมีประวัติดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี ทั้งนี้ การวางแผนภาษีที่ดีต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านบัญชีและภาษี จึงจะทำให้บริษัทมีการบริหารจัดการการเงินที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี 2554 จำนวน 237 บริษัท วิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนาด้วย ความถี่ เปอร์เซนต์ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

จากการวิจัย พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง เท่ากับ 23% ผู้บริหารด้านการเงินโดยส่วนใหญ่จำนวน 225 บริษัท หรือคิดเป็น 94.90% ไม่จบปริญญาทางบัญชีหรือการเงิน หรือไม่เป็นผู้นับบัญชีรับอนุญาตหรือผู้นับบัญชีภาษีอากร ผู้บริหารด้านการเงินของบริษัท 12 บริษัท คิดเป็น 5.10% จบปริญญาทางบัญชีหรือการเงิน และเป็นผู้นับบัญชีรับอนุญาตหรือผู้นับบัญชีภาษีอากร โดยอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการมากที่สุด จำนวน 5 บริษัท ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้านการเงิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7 ปี และสัดส่วนกรรมการมีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านบัญชี การเงินหรือภาษี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23% ต่อจำนวนกรรมการทั้งหมด

นอกจากนี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงของบริษัทที่มีผู้บริหารด้านการเงินจบปริญญาทางบัญชีหรือการเงิน และเป็นผู้นับบัญชีรับอนุญาตหรือผู้นับบัญชีภาษีอากร เท่ากับ 21% ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงของบริษัทที่มีผู้บริหารด้านการเงินไม่จบปริญญาทางบัญชีหรือการเงิน หรือไม่เป็นผู้นับบัญชีรับอนุญาตหรือผู้นับบัญชีภาษีอากร ซึ่งเท่ากับ 23% และบริษัทที่มีผู้บริหารดำรงตำแหน่งด้านการเงินน้อยกว่า 7 ปี มีค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง 23% ต่ำกว่าบริษัทที่มีผู้บริหารดำรงตำแหน่งด้านการเงินตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป ซึ่งเท่ากับ 24% รวมทั้งบริษัทที่มีสัดส่วนกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านบัญชี การเงินหรือภาษี ตั้งแต่ 25%ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง 23% ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงของบริษัทที่มีสัดส่วนกรรมการ น้อยกว่า 25%

ในภาพรวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของผู้บริหารด้านการเงินและกรรมการบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี แต่กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร และกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

คำสำคัญ: ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษี ผู้บริหารด้านการเงิน การวางแผนภาษี



Abstract

This research aims to study the relationship between accounting and tax expertise of -Chief Financial Officer, Executive Directors and tax planning. The study were approached by the expertise of Chief Financial Officer based on (1) Education and Certified of Public Accountant (CPA) and Tax Auditor (2) years of experience as chief Financial officer, The expertise of executive directors in accounting and tax was considered from the ratio of skilled executive directors in accounting and tax per all executive directors. The expertise of executive directors based on (1) graduated in accountancy or finance (2) Certified of Public Accountant or tax (3) were a Chief Financial Officer. The best tax planning system, requires a person who was expertise in accounting and tax to leads the Company has an effective in financial management.

Data were collected from 237 companies listed by the Stock Exchange of Thailand in 2011. This research analyzed descriptive statistics with frequency, percentage, minimum and maximum value, means standard deviation and tested correlation with multiple regression analysis.

The results showed that the companies have average Effective Tax Rate of 23%. Chief Finance Officers from 225 companies (94.90%) out of total 237 companies did not graduate in accounting or finance, and were not the Certified of Public Accountant (CPA) or Tax Auditor. The chief finance officers from the rest 12 companies (5.10%) graduated in Accounting or Finance and were the Certified of Public Accountant (CPA) or Tax Auditor which is classified in service industry sector 5 companies. An average of duration of tenure in chief Financial officer is 7 years, average of ratio of skilled executive directors in account and tax per all executive directors is 23%.

The study found that, Effective Tax Rate of companies which employ the Chief Finance Officers graduated in accountancy or finance and were the Certified of Public Accountant (CPA) or Tax Auditor is 21% which is lower than an average of Effective Tax Rate of companies which employ the Chief Finance Officers who did not graduate in accountancy or finance or were not the Certified of Public Accountant. Companies which Executive Directors have experience of working in Chief Financial officer less than 7 years have average Effective Tax Rate of 23% and average of Companies which have Executive Directors occupied in Chief Financial officer more than 7 years is 24%. The average Effective Tax Rate of Companies which have 25% and above of the ratio of skilled executive directors in accounting finance or tax is 23% lower than average Effective Tax Rate of companies which have ratio of Executive Directors less than 25%.

At confident level 95% accounting and tax expertise of Chief Financial Officer and Executive Directors have no correlation with tax planning. However, Food and Agro Industry sector and Recourses sector have correlation with tax planning.

Keywords: Accounting and Tax expertise, Chief Financial Officer, Tax planning

1. บทนำ

ในการดำเนินธุรกิจกิจการย่อมต้องการผลกำไร เพื่อจะได้นำมาเป็นผลตอบแทนให้แก่นักลงทุนหรือผู้ถือหุ้น แต่ยิ่งผลกำไรจากการดำเนินงานของธุรกิจสูงขึ้นก็ต้องเสียภาษีในจำนวนที่สูงขึ้นด้วย ดังนั้นเพื่อให้คืนผลตอบแทนให้แก่ผู้ถือหุ้นได้มากที่สุด หลายกิจการจึงมักมีการวางแผนภาษี เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายภาษี

การวางแผนภาษีเป็นการวางแผนทาง วิธีการ เพื่อให้ทำให้งานกิจการเสียภาษีในจำนวนที่ถูกต้อง ครบถ้วนและประหยัดที่สุด โดยการใช้สิทธิประโยชน์หรือการเลือกวิธีปฏิบัติทางภาษีตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้การวางแผนภาษีไม่ได้เป็นการหลบหนีภาษี (Tax Evasion) ซึ่งใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย บิดเบือน ฉ้อโกง ทำให้ไม่ต้องเสียภาษีหรือเสียภาษีน้อยลงถือเป็นความผิดตามกฎหมายต้องได้รับโทษไม่ว่าจะเป็นการรับผิดทางแพ่ง ได้แก่ เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม หรือความผิดทางอาญา ได้แก่ ค่าปรับ จำคุก และยิ่งไปกว่านั้นกิจการจะเสื่อมเสียชื่อเสียง ทำให้นักลงทุนและ

ผู้เกี่ยวข้องกับการขาดความเชื่อมั่นต่อกิจการ ส่งผลต่อการดำรงอยู่ต่อไปในอนาคต

ภาษีที่กิจการต้องชำระ คำนวณจากผลคูณของกำไรทางภาษีกับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล กำไรทางภาษีกำนวณจากกำไรทางบัญชี ปรับปรุงด้วยเงื่อนไขตามกฎหมายภาษีอากร

การวางแผนภาษีจึงต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านบัญชีและกฎหมายภาษีอากร และการที่จะนำไปใช้ได้จริงในกิจการย่อมมาจากการให้ความสำคัญและความเข้าใจของผู้บริหาร ซึ่งเป็นบุคคลที่กำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจของกิจการ ดังนั้นในแต่ละกิจการซึ่งมีผู้บริหารที่มีคุณวุฒิการศึกษา การได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านบัญชี ความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงิน แตกต่างกันไปจึงน่าจะมีการวางแผนภาษีของกิจการแตกต่างกันด้วย

งานวิจัยในครั้งนี้จึงได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญของผู้บริหารในด้านบัญชีกับการวางแผนภาษี ว่ามี

ความสัมพันธ์กันหรือไม่ และหากมี ความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางใดอย่างไร

ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางให้แก่กิจการในการคัดเลือกผู้บริหารหรือคณะกรรมการบริหารให้มีความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งจะส่งผลให้กิจการมีการบริหารจัดการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในภาพรวมอาจส่งผลต่อการลดลงของการตกแต่งตัวเลขทางบัญชี เนื่องจากหากผู้บริหารหรือคณะกรรมการมีความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชี จะทำให้มีการจัดการทางบัญชีที่มีความถูกต้อง เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อกิจการ จึงไม่จำเป็นต้องมีการตกแต่งตัวเลข นอกจากนี้กิจการยังได้รับความเชื่อถือในความมีธรรมาภิบาลทั้งในมุมมองจากในและต่างประเทศ ส่งผลต่อภาพลักษณ์โดยรวมของประเทศไทยด้วย

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของผู้บริหารด้านการเงินกับการวางแผนภาษี

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของกรรมการบริษัทกับการวางแผนภาษี

3. การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิด

3.1 การทบทวนวรรณกรรม

3.1.1 วรรณกรรมเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของผู้บริหารกับการจัดการกำไร

ปูลูทริกา โบกกระณีย์ (2549) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีของผู้บริหารและกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มอุตสาหกรรมโทรคมนาคม กลุ่มก่อสร้าง กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มบริการ และกลุ่มเทคโนโลยี ในปี พ.ศ. 2547-2548 จำนวน 486 บริษัท โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% คุณวุฒิการศึกษาและการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านบัญชีของผู้บริหาร และความรู้ ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงินของกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการจัดการกำไรของบริษัท

Aier, Comprix, Gunlock และ Lee (2005) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะของผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงิน (CFO) กับการแก้ไขงบการเงินโดยพิจารณาจากข้อผิดพลาดทางการเงินบัญชี ซึ่งได้ศึกษาถึง

1. จำนวนปีที่ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงินทำงานอยู่ในตำแหน่ง
2. ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงินในบริษัทอื่น
3. คุณวุฒิการศึกษา (ระดับปริญญาโทด้านการบริหาร)

4. ประกาศนียบัตรรับรอง (ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต: CPA)

เป็นศึกษาจากบริษัทที่ไม่ได้ถูกสั่งให้แก้ไขงบการเงินจำนวน 228 บริษัท และบริษัทที่ถูกสั่งให้แก้ไขงบการเงินจำนวน 228 บริษัท รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 456 บริษัท ในปี 1997-2002 โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก ในการทดสอบความเป็นไปได้ของการแก้ไขกำไร (Earnings restatement) พบว่า การถูกสั่งให้แก้ไขงบการเงินมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความเชี่ยวชาญของผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงิน และบริษัทที่มีผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงินมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงินในบริษัทนาน จบการศึกษาในระดับปริญญาโททางด้านการบริหาร และ/หรือเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะมีความเป็นไปได้น้อยที่งบการเงินของบริษัทจะถูกแก้ไข

ดังนั้นหากความเชี่ยวชาญด้านบัญชีของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรของบริษัท ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีของผู้บริหารจึงน่าที่จะมีผลต่อการจัดการภาษีหรือการวางแผนภาษีของบริษัทด้วย ตามความสัมพันธ์ของกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษี

3.2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษี

ธัญพร ตันตยวงศ์ (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีและความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับมูลค่าของกิจการ หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศไทย โดยทำการศึกษาจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มบริษัทที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูกิจการ ในปี พ.ศ. 2544-2550 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,698 ตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ทั้งนี้พิจารณาการวางแผนภาษีว่าเป็นการทำให้ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลลดลง โดย (1) การทำให้กำไรทางภาษีแต่ไม่กระทบกับกำไรทางบัญชี วัดค่าจากอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (Effective tax rate หรือ ETR) (2) การทำให้ทั้งกำไรทางภาษีและกำไรทางบัญชีลดลง วัดค่าจากอัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (TAX/CFO) และอัตราส่วนภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET)

การศึกษาได้แบ่งประเภทของบริษัทตามโครงสร้างการถือหุ้นโดยพิจารณาจากการมีอำนาจในการควบคุม (ถือหุ้นอย่างน้อย 25%) จัดแบ่งบริษัทได้ 3 ประเภท ดังนี้ 1. กลุ่มบริษัทครอบครัวมีอำนาจในการควบคุม (ถือหุ้น $\geq 25\%$) 2. กลุ่มบริษัทต่างประเทศมีอำนาจในการควบคุม (ถือหุ้น $\geq 25\%$) 3. กลุ่มบริษัทรัฐบาลมีอำนาจในการควบคุม (ถือหุ้น $\geq 25\%$) ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างการถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการวางแผนภาษี โดยบริษัทที่มีกลุ่มครอบครัวเป็นผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจในการควบคุมมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของการวางแผนภาษีที่ทำให้ทั้งกำไรทางภาษีและกำไรทางบัญชีลดลง มากกว่ากลุ่ม

บริษัทต่างประเทศมีอำนาจในการควบคุมและบริษัทที่มีรัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุม

นอกจากนี้พบว่าบริษัทขนาดใหญ่ มีอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์สูง มีระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตนสูง มีการวางแผนภาษีสูง แต่บริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรสูง มีการวางแผนที่ให้ง่ายกว่าทั้งทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลงต่ำ และในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร เป็นกลุ่มที่มีค่าใช้จ่ายภาษีต่ำแตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นอย่างมีนัยสำคัญ

Grant Richardson และ Roman Lanis (2007) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงและภาษีเงินได้พื้นฐานเชิงประจักษ์ในประเทศออสเตรเลีย โดยเก็บข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของออสเตรเลีย จำนวน 92 บริษัท ระหว่างปี 1997-2003 แต่ยกเว้นปี 2000 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายภาษีอากร ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุนซึ่งวัดจากอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์และสัดส่วนสินทรัพย์ซึ่งวัดจากระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน ระดับการลงทุนในสินค้า และระดับการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา พบว่า ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุนและสัดส่วนสินทรัพย์มีผลกระทบต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง

โดยขนาดของบริษัท และโครงสร้างเงินทุนมีผลกระทบในเชิงลบกับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง สำหรับสัดส่วนในสินทรัพย์ พบว่า ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน และระดับการลงทุนในการวิจัยและพัฒนามีผลกระทบในเชิงลบกับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง แต่ระดับการลงทุนในสินทรัพย์มีผลกระทบในเชิงบวกกับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง

Xing Liu และ Shujun Cao (2007) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงของบริษัท: หลักฐานเชิงประจักษ์จากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศจีน โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างบริษัทจำนวน 425 บริษัท จากตลาดหลักทรัพย์ในประเทศจีน เป็นเวลา 7 ปี ระหว่าง ค.ศ. 1998-2004 ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

การศึกษาดังกล่าวได้ศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงของบริษัทในประเทศจีน 7 ปัจจัย ได้แก่ ขนาดของบริษัท อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ สัดส่วนสินทรัพย์ (วัดจากระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน) ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างการถือหุ้น และการจ้างงาน พบว่าขนาดของบริษัทและสัดส่วนสินทรัพย์ (วัดจากระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน) ไม่มีผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง แต่อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ และการจ้างงานมีผลกระทบต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงในเชิงลบ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการจูงใจทางภาษีของรัฐบาลจีนในการสนับสนุนการจ้างงาน สำหรับความสามารถในการทำกำไรและ

โครงสร้างการถือหุ้น (สัดส่วนการถือหุ้นของรัฐบาล) มีผลกระทบต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงในเชิงบวก

Chek Derashid และ Hao Zhang (2003) ได้ศึกษาอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (Effective tax rates) และนโยบายอุตสาหกรรม หลักฐานเชิงประจักษ์ในประเทศมาเลเซีย โดยเก็บข้อมูลจากบริษัทที่ซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์กัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างปี 1990-1999 ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

จากการศึกษา พบว่า บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมการผลิตและโรงแรมมีค่าอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) ต่ำ ขนาดของบริษัท อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม สัดส่วนการลงทุนในที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และอัตราผลตอบแทนในสินทรัพย์ (ROA) มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) แต่อัตราส่วนมูลค่าตลาดต่อมูลค่าทางบัญชี และอัตราการเติบโตของบริษัทมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR)

Kenneth A. Kim และ Piman limpaphayom (1998) ได้ศึกษาภาษีเงินได้และขนาดของบริษัทในกลุ่มประเทศ Pacific-Basin Emerging Economies 5 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ เกาหลี มาเลเซีย ไต้หวันและไทย โดยใช้การถดถอยเชิงพหุ (Regression Analysis) และวัดค่าภาษีจากอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (Effective tax rate หรือ ETR)

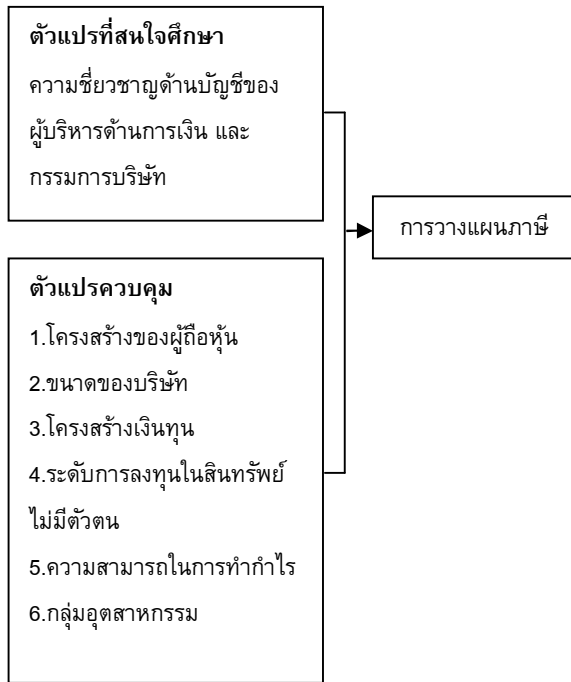
ผลการศึกษา พบว่า ในประเทศเกาหลี มาเลเซีย ไต้หวันและไทย บริษัทขนาดใหญ่มีค่าอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) ต่ำ แต่ในฮ่องกงบริษัทขนาดใหญ่มีค่าอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) สูง

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การวางแผนภาษีใช้การวัดค่าจาก อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงโดยนำรายจ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลหารด้วยกำไรทางบัญชีก่อนหักภาษีเงินได้นิติบุคคล และปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง มีดังนี้

1. โครงสร้างการถือหุ้น
2. ขนาดของบริษัท
3. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์
4. ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน
5. ความสามารถในการทำกำไร
6. กลุ่มอุตสาหกรรม
7. การจ้างงาน
8. อัตราส่วนมูลค่าตลาดต่อมูลค่าทางบัญชี
9. อัตราการเติบโตของบริษัท

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงใช้การวัดค่าการวางแผนภาษีจากอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง และพิจารณาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงในข้อ 1-6 สำหรับปัจจัยในข้อ 7-9 เป็นปัจจัยที่เป็นลักษณะเฉพาะของประเทศที่ทำวิจัย งานวิจัยนี้จึงไม่คำนึงถึงปัจจัยดังกล่าว

3.2 กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) เก็บรวบรวมข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ถูกคัดเลือก ในปี 2554 โดยพิจารณาความเชี่ยวชาญของผู้บริหารด้านการเงิน จาก (1) คุณวุฒิการศึกษาและการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านบัญชีและภาษี และ (2) ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในหัวหน้าสายงานบัญชีและการเงิน สำหรับความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของกรรมการบริษัทพิจารณาจากสัดส่วนของกรรมการบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีต่อจำนวนกรรมการทั้งหมด ซึ่งความเชี่ยวชาญของกรรมการบริษัท พิจารณาจาก การมีคุณวุฒิการศึกษาหรือการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านบัญชีและภาษี หรือเคยมีประวัติดำรงตำแหน่งหัวหน้าสายงานบัญชี วิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดการวางแผนภาษี และตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับการวางแผนภาษี จากบทความ ตำรา งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ

2. เก็บรวบรวม ข้อมูล ของ บริษัท ที่ ถูก คัด เลือ ก ประกอบด้ว ย ภาษีเงินได้นิติบุคคล กำไรทางบัญชี สินทรัพย์รวมหนี้สินรวม ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ โครงสร้างการถือหุ้น ชนิดอุตสาหกรรม ข้อมูลของผู้บริหารด้านการเงินและกรรมการบริษัท จากฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (www.sec.or.th)

มีการให้สัญลักษณ์และการวัดค่า ดังแสดงในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 สัญลักษณ์ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สัญลักษณ์	คำอธิบาย
ตัวแปรตาม	
ETR	การวางแผนภาษีวัดค่าจากอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง(Effective Tax Rate)
ตัวแปรอิสระ	
- ตัวแปรควบคุม	
OWN	โครงสร้างการถือหุ้น
SIZE	ขนาดของบริษัท
LEV	โครงสร้างเงินทุนของบริษัท
CAP	ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตนของบริษัท
ROA	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม
IND	ชนิดอุตสาหกรรม
- ตัวแปรที่สนใจศึกษา	
EDU&	คุณวุฒิการศึกษาและการได้รับใบอนุญาต
CPA/TA	ประกอบวิชาชีพบัญชี/ภาษี
EPR	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้านการเงินของบริษัท
ELS	ความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านบัญชี การเงินหรือภาษีของกรรมการบริษัท

ตารางที่ 2 การวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สัญลักษณ์	การวัดค่า
ตัวแปรตาม	
ETR	ภาษีเงินได้นิติบุคคล กำไรทางบัญชีก่อนหักภาษีเงินได้นิติบุคคล
ตัวแปรอิสระ	
- ตัวแปรควบคุม	
OWN	โครงสร้างของผู้ถือหุ้น มี 4 ประเภท 1. กลุ่มบริษัทครอบครัวมีอำนาจในการควบคุม (ถือหุ้น $\geq 25\%$) 2. กลุ่มบริษัทต่างประเทศมีอำนาจในการควบคุม (ถือหุ้น $\geq 25\%$) 3. กลุ่มบริษัทรัฐบาลมีอำนาจในการควบคุม (ถือหุ้น $\geq 25\%$) 4. บริษัทที่กระจายการถือหุ้น(ไม่มีผู้ถือหุ้นกลุ่มใดถือหุ้น $\geq 25\%$)
SIZE	Natural Logarithm ของสินทรัพย์รวม
LEV	หนี้สินรวม สินทรัพย์รวม
CAP	สินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สินทรัพย์รวม

ROA	กำไรทางบัญชีก่อนหักภาษี สินทรัพย์รวม
IND	แบ่งเป็น 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ 1. กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 2. กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 3. กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม 4. กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 5. กลุ่มทรัพยากร 6. กลุ่มบริการ 7. กลุ่มเทคโนโลยี 8. กลุ่มธุรกิจการเงิน

ตารางที่ 2 การวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย(ต่อ)

สัญลักษณ์	การวัดค่าตัว
ตัวแปรอิสระ	
- ตัวแปรที่สนใจศึกษา	
EDU&C	มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาทางด้านบัญชีและ
PA/ TA	เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร (กำหนดให้ 1 คือ มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาทางด้านบัญชีและเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต/ผู้สอบบัญชีภาษีอากร 0 คือ ไม่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาทางด้านบัญชีหรือไม่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต/ผู้สอบบัญชีภาษีอากร)
EPR	จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสายงานบัญชีและการเงินในบริษัทจนถึงวันสิ้นสุดงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธ.ค. 2554
ELS	สัดส่วนของกรรมการบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงิน มาจากจำนวนกรรมการบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญบัญชีจำนวนกรรมการทั้งหมด

3. นำข้อมูลที่รวบรวมมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีของผู้บริหารด้านการเงินและกรรมการบริษัทกับการวางแผนภาษี ตามข้อสมมติฐาน ด้วยสมการ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1

H₁: ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีของผู้บริหารในตำแหน่งหัวหน้าสายงานบัญชีและการเงินมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

ตัวแบบที่ 1 ทดสอบความสัมพันธ์ของคุณวุฒิการศึกษาและการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชี (CPA) ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

$$ETR_j = \beta_0 + \beta_1 OWN_j + \beta_2 SIZE_j + \beta_3 LEV_j + \beta_4 CAP_j + \beta_5 ROA_j + \beta_6 IND_j + \beta_7 EDU\&CPA/TA_j + \epsilon_j$$

.....(1)

ตัวแบบที่ 2 ทดสอบความสัมพันธ์ของระยะเวลาการดำรงตำแหน่งในบริษัทของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

$$ETR_j = \beta_0 + \beta_1 OWN_j + \beta_2 SIZE_j + \beta_3 LEV_j + \beta_4 CAP_j + \beta_5 ROA_j + \beta_6 IND_j + \beta_7 EPR_j + \epsilon_j$$

.....(2)

ตัวแบบที่ 3 รวมทุกตัวแปรของความเชี่ยวชาญด้านบัญชีของผู้บริหาร เพื่อยืนยันผลการวิจัยที่ได้รับจากตัวแบบที่ 1 และ 2 ว่ามีผลไม่แตกต่างกัน

$$ETR_j = \beta_0 + \beta_1 OWN_j + \beta_2 SIZE_j + \beta_3 LEV_j + \beta_4 CAP_j + \beta_5 ROA_j + \beta_6 IND_j + \beta_7 EDU\&CPA/TA_j + \beta_8 EPR_j + \epsilon_j$$

.....(3)

สมมติฐานที่ 2

H₂: ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีของกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

ตัวแบบที่ 4 ทดสอบความเชี่ยวชาญด้านบัญชีของกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

$$ETR_j = \beta_0 + \beta_1 OWN_j + \beta_2 SIZE_j + \beta_3 LEV_j + \beta_4 CAP_j + \beta_5 ROA_j + \beta_6 IND_j + \beta_7 ELS_j + \epsilon_j$$

..... (4)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลประชากรจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี 2554 มีจำนวนทั้งหมด 488 บริษัท และได้มีการคัดเลือก คงเหลือ 237 บริษัท คิดเป็น 49% ของจำนวนบริษัททั้งหมด เนื่องจากบางบริษัท 1.เป็นกองทุนรวมซึ่งไม่ต้องเสียภาษี จำนวน 40 บริษัท 2. มีงวดบัญชีไม่ครบ 1 ปี อาจเนื่องจากเพิ่งเริ่มทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ หรือมีงวดบัญชีเริ่มวันที่ 1 มกราคม สิ้นสุด 31 ธันวาคม จึงทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบกับบริษัทโดยส่วนใหญ่ได้ จำนวน 22 บริษัท 3. มีข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาไม่ครบ เช่น การไม่เปิดเผยระดับการศึกษา การไม่เปิดเผยระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของหัวหน้าฝ่ายบัญชีและการเงิน บริษัทอยู่ระหว่างแก้ไขงบการเงินหรืออยู่ระหว่างฟื้นฟูกิจการ เป็นต้น จำนวน 98 บริษัท 4.บริษัทที่มีกำไรทางบัญชีก่อนภาษีเป็นค่าติดลบ จำนวน 65 บริษัทและ 5.บริษัทที่มีความผิดปกติ (Outliers) ซึ่งอาจทำให้ผลการศึกษาลาดเคลื่อน โดยพิจารณาจากไม่ได้อยู่ในช่วง ± 3 Standard Deviation จำนวน 26 บริษัท



จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ 237 บริษัท แบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรม ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน(บริษัท)
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	25
สินค้าอุปโภคและบริโภค	9
สินค้าอุตสาหกรรม	39
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	45
ทรัพยากร	17
บริการ	49
เทคโนโลยี	19
ธุรกิจการเงิน	34
รวม	237

จากตารางที่ 3 กลุ่มบริษัทจำนวน 237 บริษัท แบ่งเป็นกลุ่มบริการมากที่สุด จำนวน 49 บริษัท คิดเป็น 21% ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาได้แก่ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มสินค้าอุปโภคและบริโภค คิดเป็น 19% 16% 14% 11% 8% 7% และ 4% ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับ

5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา จากตารางที่ 4 พบว่า อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) มีค่าต่ำสุด 0.00 หรือภาษีเงินได้นิติบุคคล เท่ากับ 0% ของกำไรทางบัญชีก่อนหักภาษี นั่นคือ บริษัทที่ไม่มีภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ต้องเสีย ค่าเฉลี่ย 0.23 หรือภาษีเงินได้นิติบุคคล เท่ากับ 23%ของกำไรทางบัญชีก่อนหักภาษี และค่าสูงสุดที่ 0.70 หรือภาษีเงินได้นิติบุคคล เท่ากับ 70 % ของกำไรทางบัญชีก่อนหักภาษี

ขนาดของบริษัท (SIZE) วัดค่าจาก Natural Logarithm ของสินทรัพย์รวม มีค่าต่ำสุดที่ 19.54 ค่าเฉลี่ย 22.49 และค่าสูงสุด 27.58 โครงสร้างเงินทุนของบริษัท (LEV) ซึ่งวัดจากหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม มีค่าต่ำสุดที่ 0.01 หรือมีหนี้สินมากกว่าสินทรัพย์รวม 1% ค่าเฉลี่ย 0.49 หรือมีหนี้สินมากกว่าสินทรัพย์รวม 49% และค่าสูงสุด 2.76 หรือมีหนี้สินมากกว่าสินทรัพย์รวม 276%

ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตนของบริษัท (CAP) มีค่าต่ำสุดที่ 0.00 ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าบริษัทไม่มีการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน แต่มีค่าน้อยมากจนทำให้การแสดงผลค่าด้วยทศนิยมสองตำแหน่งแสดงค่าเป็นศูนย์ ค่าเฉลี่ย 0.26 หรือบริษัทมีการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตนคิดเป็น 26% ของสินทรัพย์รวม และค่าสูงสุด 0.81 หรือบริษัทมีการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตนคิดเป็น 81% ของสินทรัพย์รวม ได้แก่ บริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้างที่มีระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตนสูงสุด

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) มีค่าต่ำสุดที่ 0.00 ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าบริษัทไม่มีกำไรทางบัญชีก่อนหัก

ภาษี แต่มีค่าน้อยมากเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมจนทำให้การแสดงผลค่าด้วยทศนิยมสองตำแหน่งแสดงค่าเป็นศูนย์ ค่าเฉลี่ยที่ 0.08 หรืออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมคิดเป็น 8% และค่าสูงสุดที่ 0.32 หรือมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมคิดเป็น 32% ได้แก่ บริษัทในกลุ่มธุรกิจบริการที่มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมสูงสุด

ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้านการเงินของบริษัทมีค่าต่ำสุดที่ 1 ปี ค่าเฉลี่ย 6.68 ปี และค่าสูงสุดที่ 23 ปี นั่นคือ ผู้บริหารด้านการเงิน (CFO) มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเฉลี่ยประมาณ 6.68 หรือ 7 ปี

ความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านบัญชีการเงินหรือภาษีของกรรมการบริษัท มีค่าต่ำสุด 0.00 ค่าเฉลี่ย 0.23 และค่าสูงสุด 0.67 นั่นคือ สัดส่วนของกรรมการบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านบัญชี การเงินหรือภาษีของบริษัท มีค่าต่ำสุด 0.00 หรือคิดเป็น 0% ต่อกรรมการทั้งหมด หรือไม่มีกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงิน ค่าเฉลี่ย 0.23 นั่นคือ มีกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านบัญชี การเงินหรือภาษี คิดเป็น 23% ต่อกรรมการทั้งหมด ค่าเฉลี่ย 0.67 นั่นคือ มีกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านบัญชี การเงินหรือภาษี คิดเป็น 67% ต่อกรรมการทั้งหมด

ตารางที่ 4 ค่าสถิติพื้นฐานตัวแปร

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าสูงสุด
ETR	0.00	0.23	0.70
SIZE	19.54	22.49	27.58
LEV	0.01	0.49	2.76
CAP	0.00	0.26	0.81
ROA	0.00	0.08	0.32
EPR	1.00	6.68	23.00
ELS	0.00	0.23	0.67

ในตารางที่ 5 ได้จัดแบ่งประเภทบริษัทตามโครงสร้างการถือหุ้นเป็น 4 ประเภท โดยกลุ่มประเภทบริษัทที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มบริษัทครอบครัว จำนวน 105 บริษัท คิดเป็น 44.30% รองลงมาได้แก่ กลุ่มบริษัทที่กระจายการถือหุ้น จำนวน 84 บริษัท คิดเป็น 35.44% กลุ่มบริษัทต่างประเทศ 34 บริษัท คิดเป็น 14.35% และจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มบริษัทรัฐบาล จำนวน 14 บริษัท คิดเป็น 5.91%

จากการจัดประเภทกลุ่มบริษัทตามชนิดอุตสาหกรรม 8 กลุ่ม ตามการจัดแบ่งของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัทกลุ่มบริการมีจำนวนมากที่สุด 49 บริษัท คิดเป็น 20.68% รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 45 บริษัท กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม จำนวน 39 บริษัท กลุ่มธุรกิจการเงิน จำนวน 34 บริษัท กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 25 บริษัท กลุ่มเทคโนโลยี จำนวน 19 บริษัท กลุ่ม

ทรัพยากร จำนวน 17 บริษัท และกลุ่มสินค้าอุปโภคและบริโภค จำนวน 9 บริษัท คิดเป็น 18.99% 16.46% 14.34% 10.55% 8.02% 7.17% และ 3.79% ตามลำดับ

ผู้บริหารด้านการเงินของบริษัท จำนวน 237 บริษัท พบว่า ส่วนใหญ่ไม่จบปริญญาทางบัญชีหรือไม่ได้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร จำนวน 225 บริษัท คิดเป็น 94.90% และมีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาทางด้านบัญชีและเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร จำนวน 12 บริษัท คิดเป็น 5.10% ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล

ตัวแปร	ความถี่	สัดส่วน (%)
OWN		
1. บริษัทครอบครัว	105	44.30
2. บริษัทต่างประเทศ	34	14.35
3. บริษัทรัฐบาล	14	5.91
4. กระจายการถือหุ้น	84	35.44
รวม	237	100
IND		
1. กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	25	10.55
2. กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	9	3.79
3. กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	39	16.46
4. กลุ่ม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	45	18.99
5. กลุ่มทรัพยากร	17	7.17
6. กลุ่มบริการ	49	20.68
7. กลุ่มเทคโนโลยี	19	8.02
8. กลุ่มธุรกิจการเงิน	34	14.34
รวม	237	100
EDU&CPA/TA		
จบปริญญาทางบัญชีและมีใบประกอบวิชาชีพบัญชีหรือภาษี	12	5.10
ไม่จบปริญญาทางบัญชีหรือไม่มีใบประกอบวิชาชีพบัญชีหรือภาษี	225	94.90
รวม	237	100

ทั้งนี้หากพิจารณาจำนวนผู้บริหารด้านการเงินที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาทางด้านบัญชีและเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร ใน 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ดังแสดงในตาราง ที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าสถิติพื้นฐานจำนวนผู้บริหารด้านการเงินที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาทางด้านบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากรแบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	สัดส่วน (%)
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	1	8.33
2. สินค้าอุปโภคบริโภค	0	0.00
3. สินค้าอุตสาหกรรม	1	8.33
4. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	2	16.67
5. ทรัพยากร	0	0.00
6. บริการ	5	41.67
7. เทคโนโลยี	0	0.00
8. ธุรกิจการเงิน	3	25.00
รวม	12	100

จากตารางที่ 6 กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผู้บริหารด้านการเงินมีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาทางด้านบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากรมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มบริการ จำนวน 5 คน คิดเป็น 41.67% รองลงมา ได้แก่ กลุ่มธุรกิจการเงิน จำนวน 3 คน คิดเป็น 25% กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 2 คน คิดเป็น 16.67% กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 1 คน คิดเป็น 8.33% และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม จำนวน 1 คน คิดเป็น 8.33% เช่นกัน

สำหรับกลุ่มสินค้าอุปโภคและบริโภค กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี ไม่มีผู้บริหารด้านการเงินที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาทางด้านบัญชี และเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร

และเมื่อเปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานของอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงกับตัวแปรที่สนใจศึกษา ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานของอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงกับคุณวุฒิและใบประกอบวิชาชีพบัญชีหรือภาษีของผู้บริหารด้านการเงิน

	ความถี่ (บริษัท)	สัดส่วน (%)	Mean	Max	Min
EDU&CPA/TA*	12	4.90	0.2142	0.46	0.00
Not-EDU&CPA/TA**	225	95.10	0.2337	0.70	0.00
รวม	237	100			

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้บริหารที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านบัญชีและเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร

** หมายถึง ผู้บริหารที่ไม่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านบัญชีหรือไม่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร

จากตารางที่ 7 พบว่า บริษัทที่มีผู้บริหารด้านการเงินสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านบัญชีและเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร จำนวน 12 บริษัท มีค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง เท่ากับ 0.2142 หรือประมาณ 21% ค่าอัตราภาษีสูงสุดที่ 0.46 หรือ 46% และค่าต่ำสุดที่ 0.00 หรือ 0%

บริษัทที่มีผู้บริหารด้านการเงินไม่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านบัญชีหรือไม่ได้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร จำนวน 225 บริษัท มีค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง เท่ากับ 0.2337 หรือประมาณ 23% ค่าอัตราภาษีสูงสุดที่ 0.70 หรือ 70% และค่าต่ำสุดที่ 0.00 หรือ 0%

ดังนั้น ค่าเฉลี่ยของอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงของกลุ่มบริษัทที่มีผู้บริหารด้านการเงินสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านบัญชีและเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากรน้อยกว่ากลุ่มบริษัทที่มีผู้บริหารด้านการเงินไม่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านบัญชีหรือไม่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร

และจากการพิจารณาระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้านการเงินในบริษัท พบว่า มีค่าเฉลี่ยระยะเวลา เท่ากับ 6.60 ปี หรือประมาณ 7 ปี ดังนั้นโดยเฉลี่ยผู้บริหารด้านการเงินมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน (2554) ในบริษัท เท่ากับ 7 ปี จึงได้จัดแบ่งระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มบริษัทที่มีผู้บริหารด้านการเงินมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งในบริษัทน้อยกว่า 7 ปี และ 2. กลุ่มบริษัทที่มีผู้บริหารด้านการเงินมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งในบริษัทตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป เพื่อเปรียบเทียบกับอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง พบว่า บริษัทที่มีผู้บริหารด้านการเงินดำรงตำแหน่งในบริษัทน้อยกว่า 7 ปี จำนวน 128 บริษัท มีค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง เท่ากับ 0.2273 หรือประมาณ 23% ค่าอัตราภาษีสูงสุดที่ 0.70 หรือ 70% และค่าต่ำสุดที่ 0.00 หรือ 0%

บริษัทที่มีผู้บริหารด้านการเงินดำรงตำแหน่งในบริษัทเท่ากับหรือมากกว่า 7 ปี จำนวน 109 บริษัท มีค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง เท่ากับ 0.2392 หรือประมาณ 24% ค่าอัตราภาษีสูงสุดที่ 0.70 หรือ 70% และค่าต่ำสุดที่ 0.00 หรือ 0%

ดังนั้น ค่าเฉลี่ยของอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงกลุ่มบริษัทที่มีผู้บริหารด้านการเงินมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งในบริษัทน้อยกว่า 7 ปี มีค่าน้อยกว่ากลุ่มบริษัทที่มีผู้บริหารด้านการเงินมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งในบริษัทตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานของอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้านการเงินในบริษัท

ระยะเวลา	ความถี่ (บริษัท)	สัดส่วน (%)	Mean	Max	Min
< 7 ปี	128	54.01	0.2273	0.70	0.00
≥ 7 ปี	109	45.99	0.2392	0.70	0.00
รวม	237	100			

นอกจากนี้จากการพิจารณาความเชี่ยวชาญด้านบัญชีการเงินหรือภาษีของกรรมการบริษัทโดยวัดจากสัดส่วนกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญต่อกรรมการทั้งหมด พบว่า มีสัดส่วนเฉลี่ย 0.23% หรือประมาณ 25% ของกรรมการทั้งหมด จึงได้แบ่งกลุ่มบริษัทเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มบริษัทที่มีสัดส่วนกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงินหรือภาษีน้อยกว่า 25% 2. กลุ่มบริษัทที่มีสัดส่วนกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงินหรือภาษี เท่ากับหรือมากกว่า 25% ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานของอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงกับความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านบัญชีการเงินหรือภาษีของกรรมการบริษัท (วัดจากสัดส่วนกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงิน)

สัดส่วน กรรมการ	ความถี่ (บริษัท)	สัดส่วน (%)	Mean	Max	Min
< 25 %	135	56.96	0.2360	0.70	0.00
≥ 25%	102	43.04	0.2284	0.65	0.00
รวม	237	100			

จากตารางที่ 9 พบว่า บริษัทที่มีสัดส่วนกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงินหรือภาษีน้อยกว่า 25% เท่ากับ 135 บริษัท คิดเป็น 56.96% มีค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง เท่ากับ 0.2360 หรือประมาณ 24% ค่าสูงสุดที่ 0.70 หรือ 70% ค่าต่ำสุด 0.00 หรือ 0%

บริษัทที่มีสัดส่วนกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงินหรือภาษี เท่ากับหรือมากกว่า 25% เท่ากับ 102 บริษัท คิดเป็น 43.04% มีค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง เท่ากับ 0.2284 หรือประมาณ 23% ค่าสูงสุดที่ 0.65 หรือ 65% ค่าต่ำสุด 0.00 หรือ 0%

ดังนั้น ค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงของบริษัทที่มีสัดส่วนกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญด้านบัญชีการเงินหรือภาษีตั้งแต่ 25% ขึ้นไป มีค่าน้อยกว่าบริษัทที่มีสัดส่วนกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงินหรือภาษีน้อยกว่า 25%

5.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน

การวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของผู้บริหารด้านการเงินและกรรมการบริษัทกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

5.3.1 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของผู้บริหารด้านการเงินกับการวางแผนภาษี ผลการทดสอบด้วยตัวแบบที่ 1 ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 10 ดังนี้



ตารางที่ 10 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของคุณวุฒิการศึกษา และการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชีและภาษี (CPA/TA) ของผู้บริหารด้านการเงินกับการวางแผนภาษี

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยประมาณ	Sig.
บริษัทต่างประเทศ	0.007	0.928
บริษัทรัฐบาล	-0.089	0.230
กระจายถือหุ้น	-0.045	0.533
ขนาดของบริษัท	-0.137	0.072
โครงสร้างเงินทุน	0.070	0.330
ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน	-0.004	0.964
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม	0.088	0.188
กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	-0.179	0.017***
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	0.035	0.605
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	-0.147	0.067
กลุ่มสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	-0.079	0.366
กลุ่มทรัพยากร	0.167	0.034***
กลุ่มเทคโนโลยี	-0.056	0.457
กลุ่มธุรกิจการเงิน	0.131	0.154
คุณวุฒิการศึกษาและการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ	-0.040	0.547

หมายเหตุ ***บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่า ตัวแปรที่มีค่าระดับนัยสำคัญน้อยกว่าที่กำหนด (0.05) คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากร จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนภาษี

สำหรับตัวแปรคุณวุฒิการศึกษาและการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชีและภาษี (CPA/TA) ของผู้บริหาร มีค่าระดับนัยสำคัญมากกว่าที่กำหนด (0.547 > 0.05) จึงสรุปได้ว่า คุณวุฒิการศึกษาและการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชีและภาษี (CPA/TA) ของผู้บริหารด้านการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

และจากการทดสอบด้วยตัวแบบที่ 2 พบว่าตัวแปรที่มีค่าระดับนัยสำคัญน้อยกว่าที่กำหนด (0.05) คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากร จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนภาษี

สำหรับตัวแปรระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้านการเงินมีค่าระดับนัยสำคัญมากกว่าที่กำหนด (0.681 > 0.05)

จึงสรุปได้ว่า ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้านการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี ผลดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้านการเงิน กับการวางแผนภาษี

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยประมาณ	Sig.
บริษัทต่างประเทศ	0.004	0.962
บริษัทรัฐบาล	-0.094	0.202
กระจายถือหุ้น	-0.050	0.483
ขนาดของบริษัท	-0.139	0.069
โครงสร้างเงินทุน	0.068	0.341
ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน	-0.010	0.901
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม	0.087	0.194
กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	-0.176	0.019***

หมายเหตุ ***บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 11 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้านการเงิน กับการวางแผนภาษี(ต่อ)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยประมาณ	Sig.
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	0.038	0.578
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	-0.0142	0.076
กลุ่มสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	-0.077	0.382
กลุ่มทรัพยากร	0.175	0.025***
กลุ่มเทคโนโลยี	-0.048	0.521
กลุ่มธุรกิจการเงิน	0.129	0.161
ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้านการเงิน	-0.027	0.681

หมายเหตุ ***บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

นอกจากนี้จากการทดสอบด้วยตัวแบบที่ 3 เพื่อยืนยันผลการวิจัยที่ได้รับจากตัวแบบที่ 1 และ 2 ว่ามีผลไม่แตกต่างกัน ผลดังแสดงในตารางที่ 12 พบว่า ตัวแปรที่มีค่าระดับนัยสำคัญน้อยกว่าที่กำหนด (0.05) คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากร จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนภาษี

ดังนั้น ผลการทดสอบในตัวแบบที่ 3 มีความเหมือนกับการทดสอบในตัวแบบที่ 1 และ 2 คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนภาษี

ตัวแปรคุณวุฒิการศึกษาและการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชีและภาษี และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้านการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

ตารางที่ 12 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของคุณวุฒิการศึกษาและการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชีและภาษี (CPA&TA) และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้านการเงินกับการวางแผนภาษี

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยประมาณ	Sig.
บริษัทต่างประเทศ	0.006	0.935
บริษัทรัฐบาล	-0.092	0.218
กระจายถือหุ้น	-0.046	0.524
ขนาดของบริษัท	-0.140	0.069
โครงสร้างเงินทุน	0.070	0.332
ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน	-0.001	0.989
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม	0.089	0.186
กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	-0.179	0.017***
กลุ่มสินค้าอุปโภคและบริโภค	0.035	0.606
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	-0.147	0.069
กลุ่มสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	-0.077	0.381
กลุ่มทรัพยากร	0.169	0.032***
กลุ่มเทคโนโลยี	-0.052	0.491
กลุ่มธุรกิจการเงิน	0.132	0.152
คุณวุฒิการศึกษาและใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ	-0.039	0.558
ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้บริหารด้านการเงิน	-0.025	0.699

หมายเหตุ ***บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

5.3.2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงินและภาษีของกรรมการบริษัทกับการวางแผนภาษี

จากตารางที่ 13 ผลการทดสอบความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงิน และภาษีของกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี ตัวแปรที่มีค่าระดับนัยสำคัญน้อยกว่าที่กำหนด (0.05) คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากร จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนภาษี

สำหรับตัวแปรความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงินและภาษีของกรรมการบริษัท ซึ่งความเชี่ยวชาญ พิจารณาจาก การมีคุณวุฒิการศึกษาหรือการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านบัญชีและภาษี หรือเคยมีประวัติดำรงตำแหน่งหัวหน้าสายงานบัญชี มีค่าระดับนัยสำคัญมากกว่าที่กำหนด ($0.502 > 0.05$) จึงสรุปได้ว่า ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงินและภาษีของกรรมการบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงินและภาษีของกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยประมาณ	Sig.
บริษัทต่างประเทศ	0.001	0.989
บริษัทรัฐบาล	-0.096	0.194
กระจายถือหุ้น	-0.051	0.473
ขนาดของบริษัท	-0.137	0.073
โครงสร้างเงินทุน	0.073	0.312
ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน	-0.021	0.793
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม	0.085	0.201
กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	-0.172	0.022***
กลุ่มสินค้าอุปโภคและบริโภค	0.037	0.583
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	-0.143	0.073
กลุ่มสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	-0.080	0.361
กลุ่มทรัพยากร	0.170	0.029***
กลุ่มเทคโนโลยี	-0.054	0.475
กลุ่มธุรกิจการเงิน	0.135	0.144
ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของกรรมการบริษัท	-0.046	0.502

หมายเหตุ ***บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ดังนั้น จากการทดสอบด้วยตัวแบบทั้ง 4 ตัวแบบ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญของผู้บริหารด้านการเงินและกรรมการบริษัทกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ความเชี่ยวชาญของผู้บริหารด้านการเงินและกรรมการบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี แต่ชนิดอุตสาหกรรมในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของผู้บริหารด้านการเงินกับการวางแผนภาษี

ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของบริษัทของผู้บริหารด้านการเงิน พิจารณาจากคุณวุฒิการศึกษาและการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบัญชีและภาษี และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี (วัดจากอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง)

แต่กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีการเงินและภาษีของกรรมการบริษัทกับการวางแผนภาษี

ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงินและภาษีของกรรมการบริษัท โดยความเชี่ยวชาญ พิจารณาจาก การมีคุณวุฒิการศึกษาหรือการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านบัญชีและภาษี หรือเคยมีประวัติดำรงตำแหน่งหัวหน้าสายงานบัญชี ไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

แต่กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

ดังนั้น สรุปได้ว่า ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของบริษัทของผู้บริหารด้านการเงิน และความเชี่ยวชาญด้านบัญชีการเงินและภาษีของกรรมการบริษัท ไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี (วัดจากอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง)

แต่กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการผลสรุปการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของผู้บริหารด้านการเงินและกรรมการบริษัทกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี 2554 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

7.1 การวางแผนภาษี (วัดค่าจากอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง)

จากผลการวัดค่าอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงของ พบว่า ค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง เท่ากับ 23% มีค่าใกล้เคียงกับอัตราภาษีที่รัฐบาลเรียกเก็บจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ในปี 2554 ที่เท่ากับ 25% สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ก่อนวันที่ 1 มกราคม 2552 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kenneth A. Kim และ Piman limphaphayom (1998) ที่พบว่า ในประเทศเกาหลี มาเลเซีย ใต้หวันและไทย บริษัทขนาดใหญ่มีค่าอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) ต่ำ ซึ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ถือได้ว่าเป็นบริษัทขนาดใหญ่มีค่าอัตราภาษีเฉลี่ยต่ำกว่าบริษัทโดยทั่วไปที่จะถูกจัดเก็บอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล เท่ากับ 30% ทั้งนี้เนื่องจากบริษัท

จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากรัฐบาล โดยมีการเรียกเก็บอัตราภาษีต่ำกว่าบริษัทโดยทั่วไป เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ

7.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของผู้บริหารด้านการเงิน และความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงิน และภาษีของกรรมการบริษัทกับการวางแผนภาษี

จากการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม พบว่า บริษัทที่มีผู้บริหารที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านบัญชีและเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร มีค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงต่ำกว่าบริษัทที่ไม่มีผู้บริหารที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านบัญชีหรือเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร ประมาณ 2% จึงทำให้เห็นได้ว่ากลุ่มบริษัทที่มีผู้บริหารที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านบัญชีและเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร อาจมีการวางแผนภาษีที่ดีกว่าจึงทำให้เสียภาษีเงินได้ในอัตราที่ต่ำกว่า

สำหรับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารด้านการเงิน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 7 ปี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปุณศรีกา โปกกระณีญ์ จึงแบ่งศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีอายุการทำงานน้อยกว่า 7 ปี และตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป พบว่า ผู้บริหารด้านการเงินที่มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งน้อยกว่า 7 ปี มีค่าอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงต่ำกว่า ผู้บริหารด้านการเงินที่มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ตั้งแต่ 7 ปี ขึ้นไป 1% ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารที่เพิ่งดำรงตำแหน่งจะมีความพยายามหรือกระตือรือร้นในการทำงาน เพื่อสร้างผลงานให้เป็นที่ยอมรับของบริษัท

และจากการเปรียบเทียบกลุ่มบริษัทที่มีสัดส่วนกรรมการมีความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงินหรือภาษี ตั้งแต่ 25% ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงต่ำกว่ากลุ่มบริษัทที่มีสัดส่วนกรรมการมีความเชี่ยวชาญความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีการเงิน และภาษีน้อยกว่า 25% ประมาณ 1% อาจเนื่องจากกลุ่มบริษัทที่มีกรรมการมีความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงินหรือภาษีมากกว่าจะมีแนวโน้มให้ความสำคัญทางด้านบัญชีและภาษีมากขึ้น จึงทำให้อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงต่ำกว่า

แต่อย่างไรก็ตามค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงระหว่างกลุ่มถือได้ว่ามีความแตกต่างกันน้อย จึงทำให้ผลการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของบริษัทของผู้บริหารด้านการเงิน และความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงินและภาษีของกรรมการบริษัท ไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี (วัดจากอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง)

นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี และกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงต่ำสุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น อาจเนื่องจากกลุ่มบริษัทดังกล่าวได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลในการเรียกเก็บภาษี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญพร ดันตยวงศ์ (2552)

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 การนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีของผู้บริหารด้านการเงินและกรรมการบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี (วัดจากอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง) แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า บริษัทที่มีผู้บริหารด้านการเงินสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านบัญชีและเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากร ผู้บริหารด้านการเงินที่ดำรงตำแหน่งน้อยกว่า 7 ปี และบริษัทซึ่งกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญด้านบัญชี การเงิน และภาษีมากกว่าตั้งแต่ 25% ขึ้นไป ค่าเฉลี่ยอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงต่ำกว่าบริษัทอื่น ๆ จึงสามารถเป็นแนวทางในการคัดเลือกผู้บริหารหรือคณะกรรมการให้มีความเหมาะสม เพื่อให้การจัดการการเงินมีประสิทธิภาพมากขึ้น

8.2 การศึกษาครั้งต่อไป

8.2.1 ในปัจจุบันงานวิจัยทางด้านภาษีในประเทศไทยมีจำกัด ประกอบกับในปี 2558 มีการเปิดเสรีอาเซียน ซึ่งมีข้อกำหนดทางด้านภาษีบางประเภท เช่น ภาษีศุลกากร เป็นต้น ประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกจึงต้องปฏิบัติตามเพื่อให้สอดคล้องกับข้อตกลง แต่สำหรับภาษีบางประเภทที่ไม่ได้มีข้อกำหนดก็จะต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ ดังนั้นหากมีงานวิจัยทางด้านภาษีเพิ่มขึ้นก็จะเป็นข้อมูลให้การปรับปรุงทางด้านภาษีเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องมีประโยชน์ต่อประเทศไทยได้ดียิ่งขึ้น

8.2.1 การวิจัยทางด้านภาษีควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อเนื่องหลายปี เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความคลาดเคลื่อนของเวลา

9. เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2550. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญพร ตันติวารรงค์. 2552. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีและความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับมูลค่าของกิจการ: หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีดุสิตบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปุนทรिका โบกกระณี. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีของผู้บริหารและกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิตบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2553. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- คิลปร ศรีจันเพช. 2551. ทฤษฎีบรรษัทภิบาล. วารสารบริหารธุรกิจ, 31(120), 1-4.
- สมเดช โรจนคุรีเสถียร และคณะ. 2550. Tax Planning Strategies :Corporate In Come Tax กลยุทธ์การวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมนิติ เพรส จำกัด.
- Check Derashid and Hao Zhang. 2003. Effective tax rates and the "industrial policy" hypothesis: evidence from Malaysia. *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation*, 12, 45-62.
- Grant Richardson and Roman Lanis. 2007. Determinants of the variability in corporate effective tax rates and tax reform: Evidence from Australia, *Journal of Accounting and Public Policy*, 26, 689-704.
- Jagadison K. Aier, Joseph Comprix, Matthew T. Gunlock and Deanna Lee. 2005. The Financial Expertise of CFOs and Accounting Restatements. *Accounting Horizons*, 3(19), 123-135.
- Kenneth A. Kim and Piman Limpaphayom. 1998. Taxes and Firm Size in Pacific-Basin Emerging Economies. *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation*, 7(1), 47-68.
- Xing Liu and Shujun Cao. 2007. Determinants of Corporate Effective Tax Rates: Evidence from Listed Companies in China. *Chinese Economy*, 6(40), 49-6.